

Zas Latweefchu draugs.

1842. 19 Novbr.

47ta lappa.

Jaunas sinas.

Is Peterburgas. Tur zīmā Oktober, pulksten' 7 maffarā, tahdā laikā, kur pahr Nawa=uppi leddus=eeschanas deht ne mas ne warreja kluht pahri, ug-guns is sprukke us Waffil=fallu kahda sishchu fabrika ehrsbergē. Polzeije ahtumā atwedde sprizzes, zif spehje, un tahs stahdija ehkai apkahrt. Drihs arri bija polzei=meisters klahē, apmeerinaja fabrika kungus un laudis, sohlija fabriki paschu glahē un tadeht arri aisleedse, kaut kahdu leetu no turrenes isnest ahrā. Us reis atnahze wehsts, ka arri zittā weetā, tai nammā, kur polzei=meisters pats ar fawu familiji mahjoja, deggoht. Gan katrs zilweks dohmaja, nu kungs atstah-schoht scho weetu un tuhlin skreeschoht us mahjahm; bet nē: palikke scheit un stelleja zittu opzihzu lihds ar tahm waijadsigahm sprizzehm turp. Zif kad wi-nam sinna nahze, ka pee wianna pascha mahjahm jau drihs wifs jumts ugguni, tad gahje turp, tē zittam opzihram to darbu uswehlejis. Un luhf', ar Deewa palihgu drihs isdewahs, abbās weetās to ugguni dsehst, kad weenā weetā tif ta ehrsberge bija nodegguse, un ohtrā tif no jumta labs gabbals.

Is Wihnes, Estreikeru walsti, Wahzsemmē. Labba leeta gan buhtu, ja wiffās semmēs jaunekteem mahzitu peldeht; jo ja ikweens to prastu, zif masak nelaimes pa pasauli notiftu! Zittās leelās pilssehtās Wahzsemmē ta-pehē arri jau fenn tahdas skohlas eetaifija, kur mahza peldeht; bet eeksch Wihnes winneem ir palikke scheht, ka ne arri pa seemu tahdu derrigu skohlu warr tyreht, un taggad gattawu irr usbuhwejuschi fawadu nammu par to. Schinni nammā irr leela branga istaba, 163 pehdas garrumā un 40 pehdas plattumā, ar seenahm wiffzaur no marmela=akmineem. Jumts tai istabai pahri no tihras glahses un stahw us 18 smukkeem leeteem dselses=pihlareem. Schahs istabas widdū irr ta leela uhdens wanna, kas arri no akmina un 122 pehdas garrumā un 40 pehdas plattumā, un kur pehē jaunās mohdes ar ugguns truhbehm uhdeni arween usturr remdenu. Wiffapkahrt schai leelai istabai irr pa diwahm fahr-tahm kambazi, kur jaunekti nogehbrjahs un apgehbrjahs. Diwpadsmitt leelas gai-schas laternes pee jumta uskahrtas, kas lihds pulksten 11 nakti spihd.

G r a h m a t a s,
fo Jahnis Ohsollasch un wianna zeenigs mahzitajs weens ohtram laiduschi par
to leelu sinnaschanu,
f à b u h s b e h r n u s a u d s e h t.

Dimpazmita grahmata.

Par melleem, kahds kauns un grehks teel!

Ro Tu, Jahni mihtajs, man stahstijis sawâ pehbigâ grahmata, tas man ne mas naw prahtâ nahjis, ka tas Tew buhtu warrejis notift, un man difti sabee-dejis. Tapeh3 steidsohs Tewi rakstih, kas pee ta waijadfigs un derrigs. Par melleem lihds schim tihschâ prahtâ Tew ne fo nezefmu rakstijis, wehledams, lai tas Kungs Lawu behrnu pafarga no tahda fauna un grehka, un dohmadams, ja daschkahre taf pee ta rassees, tad Tu fâruhzees par to, pats gan pee manni at-kal krititfi klah. Kâ es nu dohmajis, tâ arri notizzis Deewam schehl! — Tee-scham, ka ja=falka: Deewam schehl! jo melloht, grehks par wisseem grehkeem. Jau Sihrafs fakka (7, 13.): "Nemello ar ne kahdeem melleem, jo tahds eerad-dums nebuhs par labbu," un Jesus wellu melleem fauz par tehwu. Pee Deewa behrneem, pee Kristus lihds=mantineekeem mellus ne mas wiss neatrohd, jo kas no Deewa dsimmis, tas mihto pateesibu, bet kas us melleem dohdahs, tas irr no wella, un tahds pats melkulis, fâ wels pats. Behrns, tschetri woi peezi gaddus wezs, aplam naw melkulis, un fur kahds atgaddahs tahds, tur laikam leeli zilweki paschi wainigi, ka to mahzijuschi melloht. Paschi wezzaki netihschâ prahtâ sawus behrns mahza melloht, bet zitti besdeewigi zilweki to darra tih-schâ prahtâ, tadeht par to man tew jarunna, un es tew stahstischu, fo pats efmu peedsihwojis.

Paldeews Deewam, pafaulê tahdus wezzakus arr' wehl reds, kas sawus behrns mihle deewischfigi, un kam tadeht firds schpeht schp, kad behrni, woi weenâ paschâ wahrda ween, mello. Tahds man pasihstams kahds, ar fo lab-praht dauds fateeku. Naw ne zil ilgi, kamehr wehl biju pee wianna, un ka wianna dehlinisch, kas kahdi gaddi peezi wezs, fo fazzija, kas nebij teefa. Duifenitis tihri tâpat ween to bij fazzijis, nedohmahc nedohmadams us kahdu blehdibu, bet tehws behrnam aschi usgahje wirfû un to pahrmahzija, it fâ jo leelu grehku buhtu padarrijis. Es noraudsijees, pehzak tehwu fauzis sawrup pee mallas, us to fazziju: draugs mihtajs, zil tu aplam darrijis sawu behrnu pahrmahzidams! Pahrbrihnijees, winsch atbildeja: woi tad man sawu behrnu buhs par melkuli darriht? Bet es tam pretti: ihsti tahdâ wihsê tu to darriht par melkuli. Jo, raug', tahds mass behrns melloht wehl nemello, lai gan arri kahdu wahrdu islaisch, kas naw teefa. Kas melloht mello, tas tihschâ, blehdigâ prahtâ fakka, kas naw teefa. Tahds prahts nu behrniam wehl naw, bet tahdu prahtu tam eedohd, kad to aplam pahrmahza, kad tam usteepj, ka launu fo effohc usdohmajis. Ar to tam blehdigas dohmas arri nahks teescham, un tâ wezzaki paschi, negribboschi, sawu behrnu mahza melloht. Kad nu behrnam wehl schahds tahds zits netikkums un wezzaki ar to dsihwo bahrgaki, tâ ka tam bailes ween no tehwa un mahces, nu tad buhs gattaws melkulis driht, un pehdigs melkulis gallâ.

Nu pat waffar wehl es ffohlâ ko peedfihwojis arr' us tahdu wihfi. Tur nonahjis dsirdeju, ka ffohlmeisteram leela ismekleschana pehz nasi, kas behrnam nosagts. Raudadams, schis teepahs, ka zits, ko usrahdiya, to waffar panehmis, un ar fflaidreem wahrdeem fazzija, tur un kad to panehmis. Bet tas, kâ leedsahs, tã leedsahs. Usgahje tam nu labbi aschi, un a re, dewe laukâ, ka ne ween nasi panehmis, bet mahtei atdewis, kas draudejusi, ka tã ahdu tam nodihraschoht, ja ffohlâ neleegsees stipri panehmis. — Uk, mannu Deewin! zif es aisgahju no-skummis! Man bij nasis firdi! — Un ko tu dohma, Jahni, woi schai mahtei naw deewsgan to mahsinu!

Kad Tu nu grihbi, lai Tawam dehlam dwehsele nepasuhd ar to, ka no-skattahs un eemahzahs melloht, tad par to gahdadams gahda, ka tas Tew skatdri isteiz wissu sawu firdi. Sateezi ar winnu arween tahds labs un mihligs, ka tam ne kad naw bailes, Tewim weenteesfigi isteikt wissu, ko ween sinn, un kas ween notizzis. Ja tad nu behrns kahdu reis stahsta, ko tas nepareisi darrijis, tad bahrgi to rahdams nerahji par to, lai nepaleek bailigs, bet ar mihleem wahrdeem winsch ja-pamahza par to, ko nepareisi darrijis, tad sawas wainas Tew aplam nestehps wifs. Uk sawu laimigu tehwi! kas behrnu tã pee fewi peelabbinajis klahr, ka sawu firdi tehwi parahda, kâ grahmatu usschkirtu, lai lassa, kas tur eekschâ, woi labba woi launa. Bet ja Taws dehls, ak nedohd Deews, daschkahrt tak blehdigi buhtu mellojis, tad lai winsch reds, ka winna melli Tew irr kâ nasis firdi, tad kahdu laiku netizzi tuhlin, ko tas fazzijis, lai nomanna, zif winsch Tewi apbehdinajis un kahds kauns un grehks melli.

Man schkeet, ka tahda mahziba eet spehlâ, un pa wissam, kad sawu behrnu nenemsi lihds tahdâs weertâs, tur no leekeem zilwekeem dauds mellus noklausahs, kâ cirgôs, kroggôs, bet tur ween, tur pehz swehta Apustula wahrdeem to ween runna, kas irr labs un derrigs par ustaisfchanu, kas schehlastibu padarra teem, kas to dsird. Teescham, tad Taws Mikkelitis paliks par wihru, ko wiffi zilweki, un paschi winna prettineeki turrehs zeenâ gohdâ; par wihru, kas ustizigs, weenteesfigs, bes walschlibas, kam azzis nebuhs ja-nodure preeksch ne weena, kas ween runna to, kas irr teefa un kas derr leeti. Paliks par wihru, kas melloht nemellohs, lai woi wissu pasauliwarretu samantohr ar weenu paschu wahrdinu, kas mellohts. Un tahdu prahtu dabbu no ta Kunga, kas no paschas krussta nahwes nebihdamees fazzija: es esmu tapehz dsimmis un pasaulé nahjis, ka mian buhs pateesibu apleezinahr. Us scho Kungu ja-skattahs wezzakeem, un us to skattitees ja-mahza behrni.

Ko Tu raksti par to nasi, ko Taws dehls zittam behrnam panehmis, tas man gauschi sahpejis firdi Tewis deht. Jo es Tewi labbaki newarru pamahzihr, ne kâ jau Tew esmu mahzijis ar to, ko esmu rakstijis par skaudigu un plehfigu prahtu. Woi, Jahni mihlajis, daschkahrt pats ne-essi wainigs ar to, ka sawu dehlu deewsgan neraddinajis pee dewiga prahta. Sahj' tadeht no jauna ar to darbotees, un nemittees, nerimsti, kamehr Taws dehls to eemannijis labbi un tizz stipri: labbak' irr doht, ne kâ nemt. Ka tahda Tawa darboschana Tew isdoh-tohs, to no wiffas firds Tew wehledams wehle

Taws peetizzigs mahzitajs

Drohchais puifis.

Pohlu semmê mescha-kungs sawu dehlu no 14 gaddeem wehlâ wakkarâ fuh-tija us fahdschu, kas turumâ bija. Muhfu sehns, atpakkat nahkdams un tif-kai 300 fohlus no mahjahm buhdams, eeraudsija ko zekâ fehshohr, un to tur-reja par funnu. Mehnefs spihdeja pa zekku, sneegs spihguloja un falna bija leela. Puifis, peegahjis wehl kahdus fohlus klahrak, redseja, ka tas ne bija suns, bet wilks. Sawâs masâs deenâs winsch bija dsirdejis, kad zilweks fastohpohr lahji, tad labbi effohr pee semmes issteptees un kâ nomirris kluffi gulleht. Geksch sawahm bailehm winsch zerreja, zaur to arri no wilka glahbtees un mettehs pee semmes. Wilks, kâ bailigs, pa masam wilkâhs pee wianna klahr un apstahjehs wianna preekschâ ohfchenedams. Puifis ne kustinaja ne weenu lohjekli. Nu wilks gahje apkahrt wiannu, apstahjehs pee wianna kahjahm un eefahje wiannu apohst un ar purnu aptaustih. Bet wissur winsch atradde drehbes. Winsch taustija tah-lak un tahrak lihds galwai un atradde pirmu plikku weetu pee pakauscha. Lai-sidams un ohfchenedams, winsch kneebe ar luhpahm pee kalla-autu un palikke jo fahrigs pehz affinim. Nu ar weenu kahju kahpe pahri par puifi un turreja wianna kaku ar saweem abbeem naggeem. "Al, nu man buhs gals!" dohmaja puifis, bet ahtri, kâ sibbens, fahhre abbus wilka naggus, un tohs wilke tif-tuwu pee sewis, ka wilks tam ne warreja ar sohbeem eekohst, wianna purnu winsch speede pee sawa kreisa waiga, tã ka wilka affa mehle fahrehs garr puifcha mut-tes. Wilks krahje, kâ buhtu tam rihts fahchnaugts, un fahlehs ar pakkat-nag-geem puifcha ikrus tã, ka affins tezzeja zaur fahlehssteem fahbakeem un sekkem, un tã abbi diwi wilkâhs lihds muifchas wahrteem. "Zehriht, zehriht!" kleeedse sehns, "no Deewa puffes, glahbi man!" — bet wianna kleeegschana bija welea. Wahtri bija aisfehgti un muifchinâ wiffi laudis jau bija apgullufchees. Pats jau pa-likke bes spehka, pee wahrteem winsch ne warreja daufiht, nedf klabbinaht, jo roh-kas tam ne bija wakâ, ar kahju tas arri ne drihtstejahs prett wahrteem spert, bihdamees ka apgahstohs. Weidsoht wilku atschagarni ar pehdigu spehku stuhme pee wahrteem. Nu wiffi funni eefahje reet un laudis fahkrehje. "Zehws, at-darri wahrtus!" tã fauze nelaimigs dehls, "man irr wilks rohkâs, dshws wilks!" Nu dsirdeja wezzais mescha-kungs dehla brehkschannu. Mahte atskrehje un at-darrija wahrtus. Arri pats tehws nahje klahr ar peelahdetu plinti. "Luhdsams, ne schann!" kleeedse dehls, "man wilks us mugguru; atwerri tiklai schuhni!" Nu ar mugguru greefees prett schuhna wahrteem, nosweede wilku us klohni. Sunni kritte tuhdaht us wilku; gan wilks 3 norehje, bet labs schahwens to is-steepe pee semmes.

L.....g.

S l u d d i n a f c h a n a.

La fahls-bohde Nihgâ, kas pascheem semmes-wahrteem blakkam un ko nosauz: "tas atflehgâ," irr jau no September-mehnescha atkal wakâ un taggad tam fohpman-nam N. Rouimow peederr. Tur taggad pahrdohd leddainu fahli no pirmas sortes par 6 rubl. fudr. par muzzu, no ohtras sortes par 4 rubl. 60 kap. fudr., rupju baltu fahli par 4 rubl. 10 kap. f., smalku baltu fahli par 4 rubl. f.; lasdu muzzu filku par 7 rubl. fudr. un eglu muzzu filku par 6 rubl. 75 kap. fudr.

Nihgâ, tai 19tã November 1842.

Brihw drikkheht. No Widsemmes General-gubernementes puffes: Dr. C. E. Napiersty,